

Till: fi.remissvar@regeringskansliet.se, fi.fma.fpm@regeringskansliet.se
Fi2020/ 00584/ FPM

Yttrande om förvalsalternativet inom premiepensionen

Greenpeace föreslår att det övergripande målet för förvaltningen av förvalsalternativet ändras till följande:

Målet för förvaltningen ska vara att inom ramen för en socialt och miljömässigt hållbar utveckling minimera risken för låga pensionsutfall och maximera förutsättningarna för bra pensionsutfall.

Målet för förvalsalternativet inom premiepensionen är viktigt. Det styr inriktningen för Sjunde AP-fonden där idag omkring 4 miljarder svenskar låter dem sköta förvaltningen. Att Sjunde AP-fonden är en statlig förvaltare understryker vikten av att deras förvaltning är i linje med centrala svenska samhällsmål, så som klimatmål och mål om hållbar utveckling. Anledningen är inte bara att agera i enlighet med våra målsättningar utan också att bidra till dess måloppfyllelse.

Det är mot den bakgrunden förvånande att klimat- och hållbarhetsfrågor inte ägnas större plats i promemorian. Sedan 2015 gäller ett nytt mål för finansmarknadspolitiken som innebär att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. I 2018 års ekonomiska vårproposition konstaterade regeringen att "Målet att bli ett fossilfritt välfärdsland förutsätter att även finansmarknaden utvecklas åt samma håll" och den 31 maj 2018 beslutade riksdagen att hållbarhet är ett villkor för premiepensionens fondtorg.

Logiken är glasklar och kommer till uttryck i regeringens klimatpolitiska handlingsplan som presenterades i december förra året: "För att Parisavtalets mål ska kunna nås krävs att de globala finansiella flödena styrs om och att investeringar i fossil verksamhet upphör." Det är dock inte bara Sveriges regering som konstaterar detta. Även i själva Parisavtalet konstateras i artikel 2.1.C att finansiella flöden måste göras förenliga med en väg mot låga utsläpp av växthusgaser och en klimatmässigt motståndskraftig utveckling.

Det är därför anmärkningsvärt att en stor statlig pensionsförvaltare som Sjunde AP-fonden har massiva investeringar i flera av världens absolut största kol-, olje- och gasbolag, det vill säga de bolag som bidrar till klimatkrisen allra mest. Greenpeace har granskat Sjunde AP-fondens innehav i världens 200 största bolag, sett till andelen fossila reserver. Vi kan konstatera att Sjunde AP-fonden den sista december 2019 investerade drygt 20 miljarder i 83 av dessa bolag, varav majoriteten av de absolut kol-, olje- och gasbolagen i världen. Dessa investeringar kan inte anses vara förenliga med vare sig ovanstående beslut och avtal och inte heller med Regeringsformen, 1 kap 2 §: "Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer."

2019 trädde de nya reglerna för Första–Fjärde AP-fonderna i kraft. Dessa lagfäster hållbarhetskraven gentemot fonderna på ett sätt som inte varit på plats tidigare. I förarbetena till de nya reglerna genomfördes ett relativt omfattande resonemang om hållbarhetsfrågor och motiven för de nya reglerna.

Stockholm, 18 maj 2020

Trots detta nådde inte de nya reglerna hela vägen – avkastning är alltså överordnat målen om hållbarhet. Givetvis borde förhållandena vara de omvända – hållbarhet, inklusive hänsyn till klimatmål, bör vara den ram inom vilken hög avkastning kan eftersträvas.

Enligt promemorian kan det föreslagna nya målet om föredömlig förvaltning och att särskild vikt ska läggas på hållbar utveckling "förväntas bidra till omställningen till ett samhälle som är klimat- och miljömässigt hållbart." Samtidigt motiveras inte hur man kommer fram till denna slutsats.

Massiva investeringar i fossila bränslen är inte i linje med Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader Celsius. De nya reglerna bör därför gå längre än vad som är föreslaget och tydliggöra att fossila investeringar ska fasas ut och att samtliga investeringar måste vara förenliga med klimatmålen.

Regeringen behöver ytterligare inskräpa och precisera att syftet med reglerna är att bidra till att nå våra klimatmål och främja en hållbar utveckling. Därför föreslår Greenpeace att det övergripande målet för förvaltningen av förvalsalternativet ändras till följande:

Målet för förvaltningen ska vara att inom ramen för en socialt och miljömässigt hållbar utveckling minimera risken för låga pensionsutfall och maximera förutsättningarna för bra pensionsutfall.

Avslutningsvis skulle vi föreslå en omstrukturering av Lagen om allmänna pensionsfonder när det gäller Tredje avdelningen om Sjunde AP-fonden. Istället för att som i 5 Kap. § 6 hänvisa till att diverse bestämmelser om Första-Fjärde AP-fonderna i olika delar också ska gälla för Sjunde AP-fonden medan andra inte, borde samtliga regler för Sjunde AP-fonden finnas samlade i detta avsnitt utan förvirrande hänvisningar.

Med vänlig hälsning

Rolf Lindahl, kampanjledare klimat och energi